

УДК 658.5:005.93

Н. С. Скопенко,
д. е. н., професор,

професор кафедри економіки праці та менеджменту,
Навчально-науковий інститут економіки і управління,
Національний університет харчових технологій
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4540-3455>

В. В. Левченко,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Навчально-науковий інститут економіки і управління,
Національний університет харчових технологій
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-7556-4116>

І. А. Зоренко,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-5561-793X>

DOI: 10.32702/2306-6792.2025.6.56

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

N. Skopenko,

Doctor of Economic Sciences, Professor, National University of Food Technologies

V. Levchenko,

Postgraduate student, National University of Food Technologies

I. Zorenko,

Postgraduate student, State research institute for informatization and economic modeling

METHODOLOGICAL APPROACH TO ASSESSING THE RESOURCE POTENTIAL OF THE ENTERPRISE

В статті розглянуто роль ресурсного потенціалу в забезпеченні ефективної діяльності підприємства та сталого розвитку. Зазначено, що ресурси підприємства, котрі володіють унікальними характеристиками, є основою для досягнення стійкої конкурентної переваги. Розглянуто підходи науковців до оцінювання ефективності використання ресурсного потенціалу і запропоновано авторське бачення цього процесу. Описано поетапний процес оцінки, починаючи від складання плану аналізу і закінчуючи оптимізацією структури ресурсного потенціалу. Для здійснення оцінки запропоновано перелік структурних складових ресурсного потенціалу (технічна (матеріальна); сировинна; технологічна; енергетична; фінансова; інвестиційна; кадрова; інформаційна; нематеріальна; інтелектуальна та здатність до підприємницької діяльності; організаційна; просторова; правова; часова; іміджева) та означено одиничні (індивідуальні) показники для кожної структурної складової. Застосування груп показників дозволяє визначити як ефективність використання окремих структурних складових, так і ресурсного потенціалу в цілому за допомогою розрахунку інтегрального показника. Визначення стану ресурсного потенціалу дозволяє сформулювати стратегії для подальшого розвитку та стабілізації стану підприємства. Обґрунтовано, що проведення оцінки ресурсного потенціалу є важливим етапом для прийняття ефективних управлінських рішень, що дозволяють забезпечити стійкість і конкурентоспроможність підприємства на ринку. Одним із основних напрямів підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства є оптимізація структури ресурсного потенціалу. Запропоновано послідовність етапів оптимізації структури ресурсного потенціалу: прогнозування ринкової ситуації, аналіз ресурсного потенціалу, визначення потреби у розвитку ресурсного потенціалу, визначення припустимих витрат на розвиток ресурсного потенціалу, визначення оптимального рівня ресурсного потенціалу.

The article examines the role of resource potential in ensuring the effective functioning of an enterprise. Identifying strategic opportunities and resources can enhance the competitiveness of an enterprise. It is noted that enterprise resources with unique characteristics are the basis for achieving a sustainable competitive advantage. The author considers the approaches of scholars to assessing the efficiency of resource potential use and offers the author's vision of this process. Determining the efficiency of use of resource potential, both quantitative and qualitative methods are used. The author describes a step-by-step assessment process, starting with the development of an analysis plan and ending with optimization of the resource potential structure. To carry out the assessment, a list of structural components of resource potential is proposed (technical (material); raw materials; technological; energy; financial; investment; human resources; informational; intangible; intellectual and entrepreneurial capacity; organizational; spatial; legal; time; image) and defined the specific (individual) indicators for each structural component. This allows for determining both the effectiveness of using individual structural elements and the overall resource potential through the calculation of an integral indicator. Assessing the state of resource potential enables the formulation of strategies for further development and stabilization of the enterprise's position. It is substantiated that the assessment of the resource potential is an important stage for making effective management decisions to ensure the sustainability and competitiveness of the enterprise. One of the main directions for improving the efficiency of resource potential utilization is the optimization of the resource potential structure. A sequence of stages for optimizing the resource potential structure is proposed: forecasting the market situation, analyzing the resource potential, determining the need for the development of resource potential, determining acceptable costs for the development of resource potential, and determining the optimal level of resource potential.

Ключові слова: потенціал, ресурсний потенціал, оцінювання ресурсного потенціалу, ефективність, структурні складові ресурсного потенціалу.

Key words: potential, resource potential, assessment of resource potential, efficiency, structural components of resource potential.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Більш повне і раціональне використання ресурсів допомагає підприємствам досягти високої економічної результативності, забезпечує ринкову та фінансову стійкість, стабільний розвиток, формує його конкурентні переваги. Оцінювання та визначення поточного стану ресурсного потенціалу дозволяє розробляти управлінські рішення та підвищувати ефективність його управління. Наявність ресурсів підприємства не може дати відповіді на питання їх достатності, тому важливим завданням виступає характеристика фактичного використання кожної зі структурних складових ресурсного потенціалу, можливість їх своєчасного поповнення у необхідному обсязі.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проведення аналізу представлених у науковій та навчальній літературі підходів до здійснення оцінювання ефективності використання ресурсного потенціалу свідчить про їх різноманітність. Стан ресурсного потенціалу підприємства визначає основні параметри стратегічного розвитку та напрями формування конкурентних переваг, а наявність у підприєм-

ства у достатній кількості стратегічних ресурсів забезпечує його конкурентоспроможність.

Найбільш поширеним до оцінювання ресурсного потенціалу підприємства є підхід, котрий побудований на базі розрахунку інтегрального показника, компоненти якого авторами визначаються по-різному, відповідно до визначених складових ресурсного потенціалу та бачення науковцями показників, що характеризують ефективність використання кожної зі складових.

Інтегральний показник визначає загальний рівень ефективності використання ресурсного потенціалу і може розраховуватися або як середньгеометричне або середньоарифметичне значення локальних (одиничних) показників. У науковій літературі питання оцінювання та ефективності використання ресурсного потенціалу розглядаються різними авторами.

Так, Шаманська О.І. [14] зазначає, що при проведенні оцінювання ресурсного потенціалу підприємства та визначенні ефективності його використання великого значення набувають розуміння структури ресурсного потенціалу, характеристики його структурних елементів та їх співвідношення.

Парасій-Вергуненко І.М. [11] пропонує оцінювати складові ресурсного потенціалу через групи показників, котрі автором визначаються як кількісні (екстенсивні) та якісні (інтенсивні).

Рис. 1. Напрями використання кількісних і якісних характеристик ресурсного потенціалу

Джерело: впорядковано і удосконалено авторами за [7].

Рис. 2. Процес оцінювання ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства

Джерело: запропоновано авторами.

В науковій літературі представлені й інші підходи до оцінювання ефективності ресурсного потенціалу. Так, здійснювати визначення показника ефективності використання ресурсного потенціалу через систему збалансованих показників запропоновано в статті [5]; застосування матричного підходу до оцінювання ресурсного потенціалу розглядається у публікації [10, с. 40].

Підхід, побудований на тривалості життєвого циклу ресурсного потенціалу та окремих його складових, пропонує Гопкало О.І. [3, с. 40]. На думку автора, тривалість життєвого циклу ресурсного потенціалу залежить від тривалості окремих фаз розвитку його структурних складових.

Ефективність використання ресурсного потенціалу в статті [9] визначається як порівняння корисного результату діяльності підприємства та витрат на його отримання. При цьому корисний результат може бути у вигляді економічного ефекту (прибуток підприємства) або соціального ефекту (покращення соціальних стандартів життя людини).

Отже, оцінка ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства є необхідною для досягнення економічної стабільності та конкурентоспроможності, забезпечення сталого розвитку, підвищення ефективності виробництва. Це дозволяє підприємствам не тільки досягати високих фінансових результатів, але й забезпечувати екологічну та соціальну відповідальність, що є важливими складовими їхньої репутації на ринку.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета статті полягає в аналізі та систематизації методів і підходів до оцінки використання ресурсного потенціалу на підприємствах.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ресурсно-орієнтований підхід розглядає ресурси з певними характеристиками, такими як, наприклад, унікальність, як основу стійкої конкурентної переваги. Таким чином, здатність окремої компанії конкурувати побудована на ресурсах, якими володіє ця організація. У цій внутрішньофірмовій перспективі цінність ресурсу зосереджена у властивостях цього ресурсу [18, с. 232].

Таблиця 1. Узагальнення підходів до оцінювання складових ресурсного потенціалу

Автор, джерело	Структурні складові ресурсного потенціалу	Показники оцінювання ресурсних складових
Шаманська О.І. [14]	матеріальні ресурси	Коефіцієнти: - забезпечення підприємства матеріальними ресурсами; - корисного витрачання матеріальних ресурсів; - оновлення основних засобів; - вибуття основних засобів; - зносу основних фондів; - фондовіддачі
	фінансові ресурси	Коефіцієнти: - концентрації власного капіталу; - фінансова залежність; - забезпеченості оборотних коштів власним оборотним капіталом; - поточної ліквідності; - швидкої ліквідності; - абсолютної ліквідності; - рентабельності власного капіталу
	трудові ресурси	Коефіцієнти: - обороту найманих працівників; - обороту звільнених працівників; - загального обороту працівників; - плинності кадрів; - продуктивності праці
	інформаційні ресурси	Показники: - технічного забезпечення інформаційних систем; - кадрового забезпечення та рівня їх кваліфікації (галузь інформаційних систем)
Кузьменко О.В. [8, с. 282]	виробничі ресурси	Коефіцієнти: - рентабельності виробництва продукції; - фондовіддачі основних фондів; - придатності основних фондів; - оборотності оборотних активів
	фінансові ресурси	Коефіцієнти: - чистої рентабельності продажів; - фінансової стійкості; - фінансової незалежності; - забезпеченості власними обіговими коштами
	трудові ресурси	Коефіцієнти: - ефективності використання фонду оплати праці; - економії адміністративних витрат
	інформаційні ресурси	Показники: - інвестування у програмне забезпечення та рекламу; - нематеріальних активів у загальному обсязі витрат
Парасій-Вергуненко І.М. [11]	кадрові ресурси (персонал)	Кількісні (екстенсивні): - середньоспискова чисельність персоналу; - витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи Якісні (інтенсивні): - продуктивність праці; - трудомісткість виробництва продукції; - зарплатовіддача
	основні засоби (засоби праці)	Кількісні (екстенсивні): - середньорічна вартість основних засобів; - сума нарахованої амортизації; - виробнича площа; - вартість нематеріальних активів Якісні (інтенсивні): - віддача основних засобів (фондовіддача); - амортизаційна віддача; - вихід продукції з 1 м ² виробничої площі; - віддача нематеріальних активів
	матеріальні ресурси	Кількісні (екстенсивні): - вартість матеріальних запасів; - витрати на сировину та матеріали Якісні (інтенсивні): - оборотність матеріальних запасів; - матеріаловіддача
	фінансові ресурси	Кількісні (екстенсивні): - власний капітал; - заборгованість за кредитами; - кредиторська заборгованість Якісні (інтенсивні): - оборотність власного капіталу; - оборотність кредитної заборгованості; - оборотність кредиторської заборгованості

Автор, джерело	Структурні складові ресурсного потенціалу	Показники оцінювання ресурсних складових
Шевченко Л.Я. [15, с. 257]	трудові ресурси	- оцінка забезпеченості підприємства трудовими ресурсами; - рух робочої сили; - продуктивність праці; - трудомісткість продукції; - аналіз використання робочого часу; - оцінка витрат на оплату праці
	матеріальні оборотні ресурси	<i>Предмети праці</i> (аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами; обґрунтування оптимальної потреби в матеріальних ресурсах; оцінка ефективності використання матеріальних ресурсів; вплив використання матеріальних ресурсів на величину матеріальних витрат і результати діяльності) <i>Засоби праці</i> (аналіз динаміки, складу та структури основних засобів; аналіз технічного стану основних засобів за видами, термінами корисного використання; аналіз ефективності використання основних засобів)
	нематеріальні ресурси	-аналіз обсягу, складу і структури нематеріальних ресурсів; -оцінка ліквідності нематеріальних ресурсів і ступеня ризику вкладень капіталу в них; -аналіз ефективності використання нематеріальних ресурсів підприємства
	фінансові ресурси	-оцінка розміру, складу і структури фінансових ресурсів; -оцінка забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами; -аналіз ефективності використання і розміщення фінансових ресурсів підприємства; -вивчення впливу факторів на формування і використання фінансових ресурсів підприємства
Василик Н. М [2, с. 158-159]	основні фонди	- рівень зношення основних фондів; - фондомісткість; - фондівдача; - фондорентабельність
	матеріальні ресурси	- коефіцієнт використання матеріалів; - матеріалівдача; - матеріаломісткість; - прибуток на одиницю матеріальних витрат
	трудові ресурси	- коефіцієнт плинності кадрів; - коефіцієнт випередження продуктивності праці над заробітною платою; - середньорічна продуктивність праці; - прибуток на одного працівника
	фінансові ресурси	- коефіцієнт покриття (загальної ліквідності); - коефіцієнт автономії; - коефіцієнт обіговості активів; - рентабельність активів (капіталу)
	інформаційні ресурси	- знання та досвід персоналу; - якісна конструкторська, технологічна, експлуатаційна, ремонтна та інша документація; - права власності на патенти, товарні знаки та інші; - наявність сертифікатів відповідності стандартам якості; - рівень оснащення сучасними засобами комунікації та зв'язку; - рівень використання інформаційних систем і технологій; - рівень інформаційного, програмного, технічного та іншого забезпечення інформаційних систем; - забезпеченість економічною інформацією; - частка наукоємних виробів, послуг, та технологій у їх загальній кількості; - наявність сталих налагоджених зв'язків з економічними контрагентами підприємства, представниками контактних аудиторій; - імідж підприємства у споживачів і ділових партнерів, його ділова репутація; - соціально-психологічний клімат у колективі; - корпоративна культура.

Джерело: узагальнено авторами за [2, 8,11, 14, 15].

При визначенні ефективності використання ресурсного потенціалу використовуються як кількісні, так і якісні методи, оскільки якісні та кількісні характеристики ресурсного потенціалу дозволяють забезпечити достовірні результати оцінювання. Такий підхід дозволяє визначати окремі характеристики ресурсного потенціалу та може

бути представлений як ряд послідовних дій (рис. 1).

Процес оцінювання ефективності використання ресурсного потенціалу автором пропонується здійснювати у наступній послідовності (рис. 2).

На першому етапі процесу оцінювання ефективності використання ресурсного потен-

ціалу підприємства необхідно скласти план проведення аналізу використання ресурсного потенціалу.

На другому етапі передбачається визначення структурних складових ресурсного потенціалу підприємства. Авторами в статті [16] визначено структурні складові ресурсного потенціалу, а саме: технічні (матеріальні), сировинні, технологічні, енергетичні, фінансові, інвестиційні, кадрові, інформаційні, організаційні, інтелектуальний капітал та здатність до підприємницької діяльності, нематеріальні ресурси, просторові ресурси, правові ресурси, часові ресурси, іміджевий капітал.

Третій етап — найбільш складний. На цьому етапі необхідно розробити групи показників, за допомогою яких можна оцінити рівень ефективності структурних складових ресурсного потенціалу.

Вивчення поглядів науковців дозволило автору узагальнити підходи до оцінювання ефективності використання структурних складових ресурсного потенціалу підприємств (табл. 1).

Перелік одиничних показників, які визначають ефективність використання структурних складових ресурсного потенціалу, доволі широкий.

Для визначення ефективності використання структурних складових ресурсного потенціалу автором пропонуються одиничні показники, які наведено у табл. 2.

На четвертому етапі здійснюється розрахунок індивідуальних (одиничних) показників для

Таблиця 2. Показники оцінювання ефективності використання структурних складових ресурсного потенціалу

Структурна складова ресурсного потенціалу підприємства	Показники оцінювання
Фінансові ресурси	- частка коштів вільних від зобов'язань; - коефіцієнт фінансової незалежності; - коефіцієнт поточної ліквідності; - коефіцієнт термінової ліквідності; - коефіцієнт абсолютної ліквідності; - коефіцієнт рентабельності активів; - коефіцієнт рентабельності власного капіталу; - коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів
Технічні (матеріальні ресурси)	- коефіцієнт оновлення основних засобів; - коефіцієнт вибуття основних засобів; - коефіцієнт зносу основних фондів; - фондівіддача
Нематеріальні ресурси	- коефіцієнт вибуття нематеріальних активів; - коефіцієнт введення нових нематеріальних активів; - коефіцієнт оновлення нематеріальних активів; - коефіцієнт рентабельності нематеріальних активів; - коефіцієнт виробничої віддачі нематеріальних активів
Сировинні ресурси	- коефіцієнт забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами; - матеріаломісткість продукції; - питома вага вартості сировини у структурі балансу
Інвестиційні ресурси	- показник реінвестування прибутку; - залучення зовнішніх інвестиційних ресурсів; - рівень доходу на вкладений капітал підприємства
Кадрові ресурси	- коефіцієнт обороту звільнених працівників; - коефіцієнт загального обороту працівників; - коефіцієнт плинності кадрів; - показник продуктивності праці; - показник зарплатомісткості
Інформаційні ресурси	- рівень розвитку інтернет-технологій (доменні імена, якість веб-сайту, кількість відвідувачів сайту та інші); - ступінь покриття потреб у програмному забезпеченні
Організаційні ресурси	- ефективність організаційної структури; - ефективність діяльності управлінського персоналу; - коефіцієнт рентабельності управління; - продуктивність праці управлінського персоналу; - коефіцієнт співвідношення витрат на виробництво та управління; - коефіцієнт ефективності витрат на управління; - коефіцієнт ефективності витрат на утримання апарату управління; - питома вага працівників апарату управління у загальній чисельності працюючих; - питома вага оплати управлінської праці в загальному фонді оплати праці
Інтелектуальний капітал та здатність до підприємницької діяльності	- витрати на НДДКР; - витрати на придбання новітніх технологій; - кількість документально підтверджених патентів та інших прав на об'єкти, що пов'язані із технологіями; - рівень розвитку незапатентованих технологій
Правові ресурси	- ефективність правового забезпечення діяльності підприємства; - ефективність договірних відносин підприємства з контрагентами
Просторові ресурси	- коефіцієнт стабільності контрагентів підприємства (орієнтація на довготривале партнерство); - коефіцієнт залучення нових контрагентів підприємства; - динаміка вартості договорів з контрагентами
Часові ресурси	- коефіцієнт оборотності активів; - коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості; - коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості; - коефіцієнт оборотності товарно-матеріальних запасів; - коефіцієнт оборотності активів
Іміджевий (публіцитний) капітал	- рейтингова позиція підприємства; - стабільність клієнтської бази; - соціальна відповідальність підприємства; - імідж підприємства на ринку

Джерело: впорядковано та розширено авторами за [1; 4; 8; 11; 12; 13; 15; 17].

визначення ефективності використання кожної зі структурних складових ресурсного потенціалу.

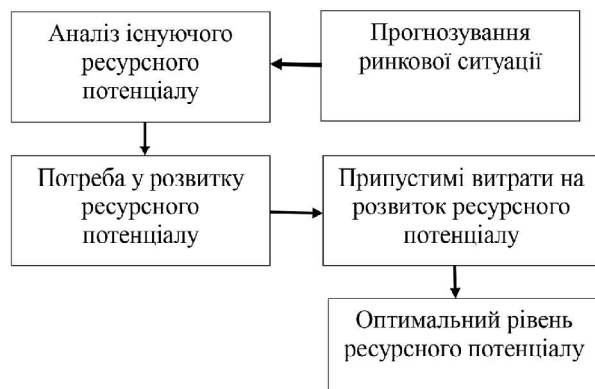

Рис. 3. Оптимізація ресурсного потенціалу підприємства

Джерело: запропоновано авторами.

На п'ятому етапі проводиться аналіз ефективності використання кожної зі структурних складових ресурсного потенціалу. Для цього порівнюються розраховані одиничні показники із нормативними значеннями і визначаються ті, які їм не відповідають. Оцінювання ефективності використання структурної складової визначається через інтегральний показник, який визначається за наступним алгоритмом [2, с. 157]:

А) Для розрахунку групових показників необхідно визначити коефіцієнти вагомості одиничних показників.

Рекомендована сума коефіцієнтів вагомості одиничних показників в межах ресурсної складової дорівнює 1:

$$\sum_{j=1}^J V_j = 1 \quad (1).$$

Б) в межах кожної зі складових ресурсного потенціалу визначають групові показники $I_{гр}$:

$$I_{гр} = V_j * q_j \quad (2),$$

де V_j — коефіцієнт вагомості одиничного показника в межах кожної зі складових ресурсного потенціалу;

q_j — одиничні показники у складі ресурсної складової.

В) Визначення комплексних показників ефективності по кожній структурній складовій K_i :

$$K_i = \sum_{j=1}^n I_{гр} \quad (3),$$

де n — кількість групових показників у межах кожної зі складових ресурсного потенціалу.

На шостому етапі здійснюється розрахунок інтегрального показника ефективності використання ресурсного потенціалу $I_{ЕУРП}$ за наступним алгоритмом [2, с. 157]:

А) Визначення коефіцієнтів вагомості комплексних показників ефективності по кожній структурній складовій ресурсного потенціалу

V_i . Рекомендована сума коефіцієнтів вагомості комплексних показників ефективності по структурним складовим дорівнює 1:

$$\sum_{i=1}^k V_i = 1 \quad (4),$$

де k — кількість структурних складових ресурсного потенціалу підприємства.

Б) розрахунок інтегрального показника ефективності використання ресурсного потенціалу $I_{ЕУРП}$:

$$I_{ЕУРП} = \sum_{i=1}^k V_i \times K_i \quad (5).$$

На сьомому етапі визначають напрями підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства. Основним напрямом підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства може стати оптимізація структури ресурсного потенціалу підприємства (рис. 3), яка базується на прогнозуванні ринкової ситуації, результатах аналізу ефективності використання ресурсного потенціалу, визначенні потреби у розвитку ресурсного потенціалу та припустимих витрат на його розвиток.

Таким чином, оцінка ресурсного потенціалу виступає передумовою прийняття ефективних раціональних рішень, впливає як на поточний стан підприємства, так і визначає можливі тенденції його розвитку. Завдячуючи оцінці ресурсного потенціалу менеджмент може визначати найбільш вагомні чинники впливу на ефективність розвитку підприємства, розробляти плани вдосконалення бізнес-процесів та процесів відтворення та використання ресурсів підприємства.

Якість використання ресурсного потенціалу та управління ним визначають ефективність діяльності підприємства. При цьому для забезпечення максимального ефекту при використанні ресурсного потенціалу необхідно забезпечити комплексне використання всіх ресурсів. Крім того, ресурсний потенціал відіграє роль стабілізуючого фактору при виникненні загрози втрати підприємством ринкових позицій або при виникненні загрози фінансовій стійкості. Таким чином ринкова, виробнича та фінансова стійкість підприємства визначається, у тому числі, якістю ресурсного потенціалу. В свою чергу якість ресурсного потенціалу визначається його структурою, збалансованістю, доступністю окремих видів ресурсів, ефективністю його використання.

Д. Харрісон та Д. Хаканссон поділяють ресурси підприємства на два типи: фізичні та організаційні, конкретизуючи, що фізичні ре-

сурси можна поділити на продукти та об'єкти, а організаційні — на бізнес-одиниці та ділові відносини. За такого підходу ресурси можна розглядати як умови формування потенціалу підприємства. Підприємство може впливати на рівень інтенсивності та обсяг споживання ресурсів шляхом вибору комбінації життєво важливих ресурсів і постачальників ресурсів. В свою чергу наслідки вибору комбінації будуть визначати напрямок розвитку підприємства [18].

Таким чином, ефективність використання ресурсного потенціалу буде залежати не тільки від його оптимальної структури, а також від ефективності використання кожної зі складових ресурсного потенціалу та вибору постачальників ресурсів.

ВИСНОВКИ

Проведення оцінки та аналізу ефективності використання ресурсного потенціалу є необхідним кроком для оптимізації його структури або визначення напрямів удосконалення системи управління ресурсним потенціалом. Запропонований автором підхід до проведення оцінювання та визначення ефективності використання ресурсного потенціалу дає можливість здійснювати контроль за ефективністю використання як окремих структурних складових ресурсного потенціалу, так і ресурсного потенціалу підприємства в цілому.

Перспективним напрямком є дослідження ефективного використання структурних складових ресурсного потенціалу в умовах постійних змін. Враховуючи провідну роль трудових ресурсів та ситуації, що склалась на ринку праці, особливої уваги заслуговують вивчення механізмів адаптації та мотивації персоналу до нових вимог. Розвиток трудових ресурсів може стати важливим фактором підтримки високого рівня конкурентоспроможності.

Література:

1. Анохіна К. О. Оцінка ефективності використання нематеріальних ресурсів підприємств. Вісник соціально-економічних досліджень. 2016. № 2 (61). С. 72—79.
2. Василик Н. М. Оцінка ефективності управління ресурсним потенціалом підприємства. Економічний аналіз. 2018. № 3. Том 28. С. 154—161.
3. Гопкало О. І. Дослідження ресурсного потенціалу промислового підприємства: методологічні особливості. Економічний вісник НГУ. 2010. № 2. С. 33—42.
4. Жувагіна І. О. Оцінка інвестиційних можливостей бізнесу як головної детермінанти розвитку соціально-економічної системи. Управління інноваційним розвитком соціально-економічних систем: колективна монографія / під заг. ред. Храпкіної В. В., Пічик К. В.; Національний університет "Києво-Могилянська академія". Київ: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2024. С. 250—273.
5. Квятковська Л. А. Формування оцінки ефективності виробничого потенціалу промислового підприємства з використанням збалансованої системи показників. Ефективна економіка. 2010. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2010_6_16
6. Кравчук Н. О. Споживчий капітал як елемент інтелектуального капіталу підприємства: сутність та структура. Ефективна економіка. 2013. № 7. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2199>;
7. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 352 с.
8. Кузьменко О. В. Обґрунтування методичних підходів до оцінки ресурсного потенціалу підприємства. Економічний ніобелівський вісник. 2014. № 1 (7). С. 280—286.
9. Мятких І. М. Аналіз та оцінка використання ресурсного потенціалу в системі споживчої кооперації. Актуальні проблеми економіки. 2009. № 1 (91). С. 136—142.
10. Павлова В. А. Оцінювання ресурсного потенціалу підприємств машинобудівної галузі. Держава і регіони: Серія економіка та підприємництво. 2010. Вип. 1. С. 152—156.
11. Парасій-Вергуненко І. М. Операційний аналіз ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства: комплексний підхід. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія "Економіка": науковий журнал. Острог: Вид-во НУ"ОА", 2017. № 4 (32). С. 207—212.
12. Рожельюк В., Денчук П. Система показників стану і використання нематеріальних активів. Наукові записки. 2006. Вип. 15. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/15163/1/система%20стану.pdf>
13. Ткачук М. П., Далюк Н. Я. Ключові аспекти оцінювання ефективності управління господарюючим суб'єктом в умовах змін. Актуальні проблеми економіки. 2022. № 10—11. С. 256—257.
14. Шаманська О. І., Система оцінки ефективності управління ресурсним потенціалом підприємства. Ефективна економіка. 2016. № 2.

URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4776>

15. Шевченко Л. Я. Комплексна методика аналізу ресурсного потенціалу корпорації. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2019. № 2. Том 30 (69). С. 254—259.

16. Шеремет О. О., Левченко В. В. Сутність та складові ресурсного потенціалу підприємства. Ефективна економіка. 2024. № 7. URL: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.7.26>

17. Юрчишена Л. В., Волинець С. М. Аналіз ефективності використання основних засобів на підприємстві. Ефективна економіка. 2011. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=668>

18. Harrison D. Hakansson D. Activation in resource networks: a comparative study of ports. Journal of Business & Industrial Marketing. 2006. № 21 (4). P. 231—238.

References:

1. Anokhina, K.O. (2016), "Assessment of the efficiency of using intangible resources of enterprises", Visnyk sotsial'no-ekonomichnykh doslidzhen', vol. 2 (61), pp. 72—79.

2. Vasylyk, N.M. (2018), "Assessment of the efficiency of managing the resource potential of an enterprise", Ekonomichnyy analiz, vol. 3, no. 28, pp. 154—161.

3. Hopkalo, O.I. (2010), "Research on the resource potential of an industrial enterprise: methodological features", Ekonomichnyy visnyk NHU, vol. 2, pp. 33—42.

4. Zhuvahina, I.O. (2024), "Assessment of business investment opportunities as the main determinant of the development of the socio-economic system", Upravlinnia innovatsijnym rozvytkom sotsial'no-ekonomichnykh system [Management of innovative development of socio-economic systems], Vydavnychyj dim "Kyievo-Mohylians'ka akademiia", Kyiv, Ukraine, pp. 250—273.

5. Kviatkovs'ka, L.A. (2010), "Formation of an assessment of the efficiency of the production potential of an industrial enterprise using a balanced scorecard", Efektyvna ekonomika, vol. 6, available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2010_6_16 (Accessed 25 Feb 2025).

6. Kravchuk, N.O. (2013), "Consumer capital as element of intellectual capital of enterprise: essence and structure", Efektyvna ekonomika, vol. 7, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2199> (Accessed 25 Feb 2025).

7. Krasnokuts'ka, N.S. (2005), Potentsial pidpriemstva: formuvannia ta otsinka [Potential

of enterprise: development and evaluation], Tsentr navchal'noi literatury, Kyiv, Ukraine.

8. Kuz'menko, O.V. (2014), "Foundation of methodical approaches to the estimation of the resource potential of the enterprise", Ekonomichnyy nobelivs'kyj visnyk, vol. 1 (7), pp. 280—286.

9. Miahkykh, I.M. (2009), "Analysis and evaluation of resource potential in the system of consumer cooperatives", Aktual'ni problemy ekonomiky, vol. 1 (91), pp. 136—142.

10. Pavlova, V.A. (2010), "Assessment of the resource potential of enterprises in the machine-building industry", Derzhava i rehiony: Seriia ekonomika ta pidpriemnytstvo, vol. 1, pp. 152—156.

11. Parasij-Verhunenko, I.M. (2017), "Operational analysis of the efficiency of using the resource potential of an enterprise: a comprehensive approach", Zapysky Natsional'noho universytetu "Ostroz'ka akademiia". Seriia "Ekonomika": naukovyj zhurnal, vol. 4 (32), pp. 207—212.

12. Rozheliuk, V. and Denchuk, P. (2006), "System of indicators of the state and use of intangible assets", Naukovi zapysky, vol. 15, available at: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/15163/1/systema%20stanu.pdf> (Accessed 25 Feb 2025).

13. Tkachuk, M.P. and Daliuk, N.Ya. (2022), "Key aspects of assessing the efficiency of managing a business entity in conditions of change", Aktual'ni problemy ekonomiky, vol. 10—11, pp. 256—257.

14. Shamans'ka, O.I. (2016), "Estimation system of management efficiency of agrarian enterprises resource potential", Efektyvna ekonomika, vol. 2, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4776> (Accessed 25 Feb 2025).

15. Shevchenko, L.Ya. (2019), "Comprehensive methodology for analyzing the resource potential of a corporation", Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernads'koho. Seriia: Ekonomika i upravlinnia, vol. 2, no. 30 (69), pp. 254—259.

16. Sheremet, O.O. and Levchenko, V.V. (2024), "The essence and components of the resource potential of the enterprise", Efektyvna ekonomika, vol. 7. <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.7.26>

17. Yurchyshena, L.V. and Volynets', S.M. (2011), "Analysis of the efficiency of using fixed assets at the enterprise", Efektyvna ekonomika, vol. 8, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=668> (Accessed 25 Feb 2025).

18. Harrison, D. and Hakansson, D. (2006), "Activation in resource networks: a comparative study of ports", Journal of Business & Industrial Marketing, vol. 21 (4), pp. 231—238.

Стаття надійшла до редакції 07.03.2025 р.